

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๖
สารบัญตาราง	๗
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	4
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2. แนวคิด ความเป็นมา ปรัชญา และความหมายของการประกันสังคม	6
2.1 แนวคิดของการประกันสังคม	6
2.1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองและสังคม.....	9
2.1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการเสี่ยงภัย.....	9
2.1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิและความรับผิดชอบร่วมกันในสังคม.....	10
2.2 ความเป็นมาของการประกันสังคม.....	11
2.3 ปรัชญาที่ก่อให้เกิดระบบการประกันสังคม	14
2.4 ความหมายของการประกันสังคม	16
2.4.1 ประเภทของการประกันและการจ่ายประโยชน์ทดแทน	20
2.4.2 ความหมายของคำรักษาพยาบาล.....	28
2.5 การให้บริการทางการแพทย์ตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข	
มาตรฐานของสถานพยาบาลภายใต้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. มาตรการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลของลูกจ้างผู้ประกันตน ในกฎหมายประกันสังคมและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องของไทยเปรียบเทียบกับ ต่างประเทศ	36
3.1 มาตรการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลของลูกจ้างผู้ประกันตน ในกฎหมายประกันสังคม.....	37
3.1.1 เรื่องสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลของลูกจ้างผู้ประกันตน ในกฎหมายประกันสังคม	38
3.1.2 เรื่องการบริการทางการแพทย์.....	76
3.1.3 เรื่องการจำกัดโรคที่จะได้รับการรักษาพยาบาล	77
3.1.4 เรื่องขอบเขตเงื่อนไขในการใช้สิทธิรักษาพยาบาลตามกฎหมาย ประกันสังคม	78
3.2 มาตรการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลตามกฎหมายประกัน สุขภาพแห่งชาติ	80
3.3 มาตรการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลตามกฎหมายเงินทดแทน	87
3.4 มาตรการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลตามกฎหมายต่างประเทศ	90
3.4.1 ประเทศญี่ปุ่น	90
3.4.2 ประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์.....	104
3.4.3 ประเทศสเปน (ราชอาณาจักรสเปน).....	116
3.4.4 ประเทศสาธารณรัฐโปรตุเกส	130
3.5 ตารางเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลของลูกจ้างผู้ประกันตน ในกฎหมายประกันสังคมและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องของไทยกับกฎหมาย ต่างประเทศ.....	137
4. ปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาในเรื่องสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลของ ลูกจ้างผู้ประกันตนในกฎหมายประกันสังคม.....	156
4.1 ปัญหาในเรื่องสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลของลูกจ้างผู้ประกันตน ในกฎหมายประกันสังคม	157

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.1.1 ประโยชน์ทดแทนกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจาก การทำงานหรือนอกงาน	160
4.1.2 ประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร	161
4.1.3 ประโยชน์ทดแทนกรณีทุพพลภาพ	163
4.2 ปัญหาในเรื่องการบริการทางการแพทย์.....	164
4.3 ปัญหาในเรื่องการจำกัดโรคที่จะได้รับการรักษาพยาบาล	165
4.4 ปัญหาในเรื่องขอบเขตเงื่อนไขในการใช้สิทธิรักษาพยาบาลตามกฎหมาย ประกันสังคม	167
4.4.1 เงื่อนไขในการใช้สิทธิรักษาพยาบาลตามกฎหมายประกันสังคม กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงานหรือ นอกงาน.....	167
4.4.2 เงื่อนไขในการใช้สิทธิรักษาพยาบาลตามกฎหมายประกันสังคม กรณีคลอดบุตร	168
4.4.3 เงื่อนไขในการใช้สิทธิรักษาพยาบาลตามกฎหมายประกันสังคม กรณีทุพพลภาพ	169
4.5 ตารางวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์เจาะลึก.....	170
4.6 สรุปวิเคราะห์	195
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	200
5.1 บทสรุป.....	200
5.2 ข้อเสนอแนะ	203
บรรณานุกรม	206
ภาคผนวก	212
แบบสัมภาษณ์เจาะลึกในส่วนของผู้ประกันตน	213
แบบสัมภาษณ์เจาะลึกในส่วนของผู้ที่เกี่ยวข้องกับประกันสังคม	216
ประวัติผู้เขียน	219

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 เปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ระหว่างผู้ทุพพลภาพกับคนพิการ	75
3.2 อัตราเงินสมทบ	99
3.3 แยกตามประเภทของโครงการ	101
3.4 เปรียบเทียบอัตราการส่งเงินสมทบ	107
3.5 กำหนดวงเงินในการรักษา.....	113
3.6 แสดงอัตราเงินบำนาญกรณีทุพพลภาพ ปี ค.ศ. 2007.....	117
3.7 แสดงอัตราขั้นต่ำ – ขั้นสูง ของเงินสมทบตามกลุ่มอาชีพปี 2007	121
3.8 เปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาล	137
3.9 เปรียบเทียบการบริการทางการแพทย์.....	139
3.10 เปรียบเทียบการจำกัดโรคที่จะได้รับการรักษาพยาบาล	142
3.11 เปรียบเทียบขอบเขตเงื่อนไขในการใช้สิทธิรักษาพยาบาล	149
3.12 เปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลของลูกจ้างผู้ประกันตนใน กฎหมายประกันสังคมของไทยกับกฎหมายประกันสังคมต่างประเทศ	150
4.1 เพศ.....	170
4.2 อายุของผู้ประกันตน 10 คน.....	171
4.3 ในความคิดเห็นของท่าน ท่านคิดว่าควรมีการสำรองห้องพักโรงพยาบาลเพื่อ อำนวยความสะดวกไว้สำหรับผู้ประกันตนในกฎหมายประกันสังคมในกรณี เจ็บป่วยซึ่งต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล หรือไม่.....	171
4.4 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร หลังจากเกษียณอายุแล้ว ท่านยังอยากให้ ผู้ประกันตนได้รับสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลกรณีเจ็บป่วยอีก หรือไม่ (กฎหมายประกันสังคม มาตรา 33).....	172
4.5 หากเห็นควรให้ผู้ประกันตนได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาลกรณีเจ็บป่วย ต่อไปอีกหลังจากเกษียณอายุ ท่านเห็นว่าควรให้มีการขยายสิทธิในการ รักษาพยาบาลกรณีเจ็บป่วยออกไปอีกกี่ปี.....	173
4.6 หากท่านเห็นควรให้มีการขยายสิทธิในการรักษาพยาบาลกรณีเจ็บป่วย ออกไปแต่จะต้องจ่ายเงินเพิ่ม ท่านยินดีจะจ่ายเงินเพิ่มหรือไม่ และยินดีจ่าย เป็นจำนวนเงินเท่าไร	173

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.7 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับกฎหมายประกันสังคมที่ให้สิทธิเฉพาะผู้ประกันตน ไม่ได้ครอบคลุมแบบข้าราชการ	174
4.8 ท่านอยากได้สิทธิอะไรเพิ่มที่เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลกรณีเจ็บป่วย	174
4.9 ท่านเห็นว่าสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลกรณีคลอดบุตร แบบเหมาจ่ายครั้งละ 13,000 บาท เพียงพอต่อการคลอดบุตรที่ไม่ปกติ เช่น การผ่าตัดคลอด หรือการคลอดโดยใช้เครื่องมือช่วย เป็นต้น หรือไม่ อย่างไร	175
4.10 ท่านพอใจกับเงินทดแทนการขาดรายได้กรณีคลอดบุตรแบบเหมาจ่ายร้อยละ 50 (45 วัน) ใน 90 วัน หรือไม่อย่างไร (กฎหมายประกันสังคมมาตรา 67).....	176
4.11 ตามที่กฎกระทรวงออกตามความในกฎหมายประกันสังคมกำหนดให้จ่ายค่ารักษาพยาบาลกรณีทุพพลภาพตามที่จ่ายจริงไม่เกินเดือนละ 2,000 บาท ท่านมีความคิดเห็นว่าเป็นเพียงพอลำบากหรือไม่ อย่างไร	177
4.12 ท่านทราบหรือไม่ว่าประกันสังคมได้จ่ายค่าฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานจำนวน 40,000 บาท ให้แก่ผู้ประกันตน ในกรณีทุพพลภาพ.....	178
4.13 ท่านคิดว่าสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลครอบคลุมผู้ประกันตนทุกประเภทหรือไม่ (เช่น ผู้พิการแต่กำเนิด ผู้ที่เกิดภาวะแท้งบุตร ผู้รับการรักษาจิตเวช)	178
4.14 เนื่องจากกฎหมายประกันสังคมไม่ได้มีการกำหนดให้กลุ่มคนเหล่านี้ (เช่น ผู้พิการแต่กำเนิด ผู้ที่เกิดภาวะแท้งบุตร ผู้รับการรักษาจิตเวช) ได้รับสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลแต่อย่างไร ท่านมีความคิดเห็นว่าจะให้กลุ่มคนเหล่านี้ได้รับสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลหรือไม่ อย่างไร	179
4.15 ในขณะที่กฎหมายประกันสังคมได้จ่ายค่ารักษาพยาบาลให้แก่ผู้ประกันตนไม่ครบทุกโรคโดยเฉพาะโรคที่มีค่าใช้จ่ายสูง เช่น โรคไตที่ต้องฟอกเลือดด้วยเครื่องฟอกไต การปลูกถ่ายไต โรคหัวใจ เป็นต้น ซึ่งไม่เหมือนกับผู้ประกันสุขภาพแห่งชาติที่ได้รับการรักษา ท่านเห็นว่าเป็นธรรมหรือไม่อย่างไร	180

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.16 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการบริการทางการแพทย์ที่ท่านได้รับใน โรงพยาบาล	181
4.17 เพศ.....	182
4.18 อายุของผู้ที่เกี่ยวข้องกับประกันสังคม 10 คน	182
4.19 อาชีพของผู้ที่เกี่ยวข้องกับประกันสังคม	183
4.20 ในความคิดเห็นของท่าน ท่านเห็นสมควรว่าควรมีการสำรองห้องพัก โรงพยาบาลเพื่ออำนวยความสะดวกไว้สำหรับผู้ประกันตนในกฎหมาย ประกันสังคมในกรณีเจ็บป่วยซึ่งต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล หรือไม่	183
4.21 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร หลังจากเกษียณอายุแล้ว ท่านยังอยากให้ ผู้ประกันตนได้รับสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลกรณีเจ็บป่วยอีก หรือไม่ (กฎหมายประกันสังคม มาตรา 33).....	184
4.22 หากเห็นควรให้ผู้ประกันตนได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาลกรณีเจ็บป่วย ต่อไปอีกหลังจากเกษียณอายุ ท่านเห็นว่าควรให้มีการขยายสิทธิในการ รักษาพยาบาลกรณีเจ็บป่วยออกไปอีกกี่ปี	185
4.23 หากท่านเห็นควรให้มีการขยายสิทธิในการรักษาพยาบาลกรณีเจ็บป่วย ออกไปแต่จะต้องจ่ายเงินเพิ่ม ท่านยินดีจะจ่ายเงินเพิ่มหรือไม่ และยินดีจ่าย เป็นจำนวนเงินเท่าไร	185
4.24 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับกฎหมายประกันสังคมที่ให้สิทธิเฉพาะ ผู้ประกันตน ไม่ได้ครอบคลุมแบบข้าราชการ	186
4.25 ท่านอยากให้ผู้ประกันตนได้สิทธิอะไรเพิ่มที่เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในการ รักษาพยาบาลกรณีเจ็บป่วย.....	187
4.26 ท่านเห็นว่าสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลกรณีคลอดบุตร แบบเหมา จ่ายครั้งละ 13,000 บาท เพียงพอต่อการคลอดบุตรที่ไม่ปกติ เช่น การผ่าตัด คลอด หรือการคลอดโดยใช้เครื่องมือช่วย เป็นต้น หรือไม่ อย่างไร	188
4.27 ท่านพอใจกับเงินทดแทนการขาดรายได้กรณีลาคลอดแบบเหมาจ่าย ร้อยละ 50 (45 วัน) ใน 90 วัน หรือไม่อย่างไร (กฎหมายประกันสังคม มาตรา 67).....	189

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.28 ตามที่กฎกระทรวงออกตามความในกฎหมายประกันสังคมกำหนดให้จ่ายค่ารักษาพยาบาลกรณีทุพพลภาพตามที่จ่ายจริงไม่เกินเดือนละ 2,000 บาท ท่านมีความคิดเห็นว่าเพียงพอต่อค่ารักษาพยาบาลหรือไม่ อย่างไร	189
4.29 ท่านทราบหรือไม่ว่าประกันสังคมได้จ่ายค่าฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานจำนวน 40,000 บาท ให้แก่ผู้ประกันตน ในกรณีทุพพลภาพ.....	190
4.30 ท่านคิดว่าสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลครอบคลุมผู้ประกันตนทุกประเภทหรือไม่ (เช่น ผู้พิการแต่กำเนิด ผู้ที่เกิดภาวะแท้งบุตร ผู้รับการรักษาจิตเวช)	191
4.31 เนื่องจากกฎหมายประกันสังคมไม่ได้มีการกำหนดให้กลุ่มคนเหล่านี้ (เช่น ผู้พิการแต่กำเนิด ผู้ที่เกิดภาวะแท้งบุตร ผู้รับการรักษาจิตเวช) ได้รับสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลแต่อย่างไร ท่านมีความคิดเห็นว่าควรให้กลุ่มคนเหล่านี้ได้รับสิทธิประโยชน์ในการรักษาพยาบาลหรือไม่ อย่างไร	191
4.32 ในขณะที่กฎหมายประกันสังคมได้จ่ายค่ารักษาพยาบาลให้แก่ผู้ประกันตนไม่ครบทุกโรค โดยเฉพาะโรคที่มีค่าใช้จ่ายสูง เช่น โรคไตที่ต้องฟอกเลือดด้วยเครื่องฟอกไต การปลูกถ่ายไต โรคหัวใจ เป็นต้น ซึ่งไม่เหมือนกับผู้ประกันสุขภาพแห่งชาติที่ได้รับการรักษา ท่านเห็นว่าเป็นธรรมหรือไม่อย่างไร	192
4.33 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการให้บริการทางการแพทย์ของโรงพยาบาลที่มีต่อผู้ประกันตนในกฎหมายประกันสังคม	193